

Милча Мадих

**Др Лаза Димитријевић: КАКО ЖИВИ НАШ НАРОД,
„Инфинитас“ Београд 2010, 216 стр.**

Штампање новог издања, после више од сто година од претходних издања, књиге др Лазе Димитријевића, лекара, окружног физикуса у Смедеревском и Ваљевском округу, крајем 19. века, јесте прави избор издавача, већ заборављене, по много чему актуелне књиге и данас. Прва три издања штампана су: 1893, 1896. и 1897. године, изазвавши неочекивано велики одзив и пажњу код читалачке публике.

Најновије четврто издање, садржајно је наслонено на друго издање из 1896. проширено *Писмима из народа*. Ради се о аутентичном и прворазредном сведочењу једног народног лекара и хуманисте, који је позив посветио свом непросвећеном народу, притиснутог немаштином и свеколиком заосталошћу. Износећи пред читаоца своја непосредна искуства из лекарске праксе, настоји да једноставним казивањем укаже на погубне услове у којима се рађа, тежно живи и умире тадашњи српски народ, посебно велика већина сеоског живља.

Снага његових брижљиво и систематично бележених доживљаја, поука и савета упућени су целокупном народу, посебно његовој запарљивој и корумпираној власти, неосет-

љивој на тешкоће и проблеме са којима је суочен обичан човек. Аутор не оставља ниједну област друштвеног живота изван свог видокруга и пажње и њиховог утицаја на здравствену (не)културу, која испоставља данак у огромној смртности деце, породила, не мање и одраслог живља. Савестан лекар до краја одан своје позиву, пажљиво прати и бележи своја искуства и запажања о болестима, њиховој учесталости, смртности, условима у којима настају и упутствима како се борити за сузбијање свих болести, посебно оних које су епидемијског карактера и које узимају највећи данак. У сваком сусрету са болестима на терену, помно проматра услове у којима оболели живе, становање, одевање, вода, исхрана и укупан начин живота, залажући се у свакој прилици за њихово побољшање и просвећивање, здравствено и укупно културно уздизање и ослобађање од традиционалних заблуда и заосталих обичаја.

Своја запажања о стању Цркве и свештенства, њиховом сиромаштву и полупросвећености, угледу и утицају у народу на религиозно и морално васпитање, аутор убедљиво илуструје мноштвом примера о понашању свештеника у свакодневном животу.

Одржању вере и морала више доприноси патријархална породица неговањем верских обреда у свом окриљу него црква и свештенство, убеђен је др Лаза Димитријевић. Зато посвећује посебну пажњу патријархалној сељачкој задрузи и њеној незаменљивој улози у економском, моралном и укупном друштвеном животу српског села с краја 19. и почетка 20. века. Раслојавањем и распадом сељачке породичне задруге, долази до формирања инокосне породице, економског сиромашења села и његове изложености задуживању и свеукупном пропадању, зато аутор предлаже оснивање сељачких задруга које би требало да организују сељаке, економски га подупиру, штите његове интересе и јачају његов статус у дру-

штву, обезбеђујући му боље просвећивање и сигурнију здравствену заштиту.

Описујући политичке прилике у окрузима у којима је службовао, аутор указује на погубан утицај партизанштине на постављење и избор локалних власти, начелника, капетана и других, који се смењују после сваких избора и чија је преокупација да што брже и боље уновче своје положаје не базирајући се на теобан и бедан живот већине народа. На крају остаје ауторова порука за читаоца: „Ја сам фотографисао наше грешке и недостатке а читалац нека их разгледа и сам промишља“, додали бисмо да се у многоме ова порука може односити и на данашњег читаоца, овог надасве поучног штива.